

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้สรุปสาระสำคัญของการวิจัยและนำเสนอผลการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาสภาพและปัญหาการรับเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาลของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
2. ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล
3. ศึกษาพฤติกรรมการรับเข้าศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ในปัจจุบัน
4. เสนอแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้
  - 1.1 นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified random Sampling) จากประชากรทั่วทุกภาคในประเทศ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน ศึกษาความคิดเห็นต่อการเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยได้ผ่านการตรวจสอบค่าความตรงของแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้ทดสอบค่าความเที่ยงแล้ว ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.80 ทั้งนี้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.96
  - 1.2 นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากประชากร 10 สถาบัน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 98 คน ศึกษาความ

คิดเห็นต่อการเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล และความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนการสอนในคณะพยาบาลศาสตร์ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองที่ผ่านการตรวจสอบค่าความตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิและได้ทดสอบค่าความเที่ยงแล้ว ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.80 ทั้งนี้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 96 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.93

1.3 ผู้บริหาร ได้แก่ คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนในกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 10 คน ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร เรื่องสภาพและปัญหาการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล และกลยุทธ์การรับเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาลโดยการสัมภาษณ์

1.4 ผู้อำนวยการวิชาชีพพยาบาล ได้แก่ นายกสมการพยาบาลแห่งประเทศไทย อุปนายกสภาการพยาบาล คนที่ 1 และประธานคณะกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการวิชาชีพพยาบาล เรื่อง บทบาทขององค์กรวิชาชีพในการจูงใจ ผู้มีความรู้ความสามารถให้เข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล โดยการสัมภาษณ์

1.5 ผู้บริหารโรงพยาบาล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หรือหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐและเอกชน โดยสุ่มแบบง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงพยาบาล เรื่อง คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพที่พึงประสงค์และลักษณะการบริหารงานที่จูงใจให้ประกอบวิชาชีพพยาบาล โดยการสัมภาษณ์

1.6 ศิษย์เก่าคณะพยาบาลศาสตร์ ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะพยาบาลศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย สุ่มตัวอย่างแบบง่ายได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน ได้ศึกษาความคิดเห็นของศิษย์เก่าคณะพยาบาลศาสตร์ เรื่องบทบาทของศิษย์เก่าในการสนับสนุนสถาบันการศึกษา และการจูงใจให้เข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล โดยการสัมภาษณ์

2. การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for Social Sciences for Windows) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของนักเรียนและนักศึกษาพยาบาลดังนี้

2.1.1 วิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของนักเรียน โดยใช้สถิติ ร้อยละ และทดสอบความแตกต่างด้วยค่าไคสแควร์

2.1.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลของนักเรียนกลุ่มเลือกและ
ไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่า t (t-test)

2.1.3 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้สถิติ ร้อยละ

2.1.4 วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล
โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร แบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างได้นำมา
วิเคราะห์ประเด็นกลยุทธ์จากสภาพปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในคณะพยาบาลศาสตร์ คือ โอกาส
(Opportunities) ภาวะคุกคาม (Threats) จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ของคณะ
พยาบาลศาสตร์

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพ และปัญหาในการรับเข้าศึกษา สาขาวิชาชีพพยาบาล ของสถาบันอุดม
ศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล ศึกษา
กลยุทธ์การรับเข้าศึกษา สาขาวิชาชีพพยาบาลในปัจจุบัน เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การรับเข้า
ศึกษาวิชาชีพพยาบาล สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพ และปัญหา ในการรับเข้าศึกษา สาขาวิชาชีพพยาบาล

จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีข้อค้นพบ ที่เป็นผลการวิเคราะห์สภาพ
และปัญหา ในการรับเข้าศึกษา สาขาวิชาชีพพยาบาล ดังนี้

1.1 สภาพการรับเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล จากการศึกษาดูเอกสาร และการ
สัมภาษณ์ผู้บริหาร ด้านปรัชญา และวัตถุประสงค์ ในการผลิตบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ของคณะ
พยาบาลศาสตร์ทั้ง 10 แห่ง มีความสอดคล้องกัน และมีความสอดคล้องกับ แผนการจัดการศึกษา สาขาวิชา
พยาบาลศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษาระยะที่ 7 แต่พบว่า วิธีการรับเข้าศึกษา ที่ดำเนิน
อยู่ในปัจจุบันทั้งวิธีการคัดเลือกโดยทบวงมหาวิทยาลัย และวิธีการรับโดยมหาวิทยาลัยโดยตรง ไม่มีการ
วัดทัศนคติ และความถนัดในวิชาชีพ ทำให้เป็นอุปสรรค ต่อการผลิตบัณฑิต ให้บรรลุปรัชญา และวัตถุประสงค์
ประสงค์ของสถาบัน อย่างไรก็ตามวิธีการรับทั้ง 2 วิธี ดังกล่าว สามารถตอบสนองความต้องการของรัฐบาลใน

ด้านการผลิต พยาบาลวิชาชีพได้ ตามเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนด โดยที่วิธีการรับโดยตรงของมหาวิทยาลัย ทำให้ได้ผู้เข้าศึกษาที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพดี

ด้านคุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา พบว่า เกือบทุกสถาบัน เน้นการรับนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชาย ซึ่งผู้บริหาร นักเรียน และนักศึกษาพยาบาล มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรรับนักศึกษาชายมากขึ้น ขณะที่นักเรียนส่วนหนึ่งได้เสนอว่า ไม่ควรกำหนดน้ำหนัก และส่วนสูง ส่วนคุณสมบัติด้านการกำหนดอายุผู้สมัครและคุณวุฒิการศึกษา นักเรียนและนักศึกษาพยาบาล มีความเห็นว่า เหมาะสมแล้ว

ด้านการดำเนินการสอบ ทุกสถาบัน ดำเนินการสอบเป็นแนวทางเดียวกัน คือ มีการสอบข้อเขียน และการสัมภาษณ์ โดยไม่มีการวัดทัศนคติ และความถนัดต่อวิชาชีพของผู้สมัคร โดยมีนักเรียนกลุ่มเลือก และไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาลส่วนหนึ่ง เสนอว่า มหาวิทยาลัยควรดำเนินการสอบเอง และควรกำหนดวิชาที่สอบให้น้อยลง

ด้านเงื่อนไขทุนการศึกษา การชดเชยทุน 3 ปี ตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นเงื่อนไขที่กระทบต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ของนักเรียน

ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นผลกระทบโดยตรง ที่ทำให้มีผู้สมัครเข้าศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนลดลง

1.2 ปัญหา ในการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล สามารถสรุปได้ดังนี้

- (1) การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา ยังขาดการวัดทัศนคติ และความถนัดในวิชาชีพ
- (2) ด้านคุณสมบัติผู้สมัครเข้าศึกษา ยังมุ่งเน้นการรับนักศึกษาหญิงมาก ในหลายสถาบัน ทำให้ภาพลักษณ์ของวิชาชีพ เหมาะสำหรับผู้หญิง และทำให้ขาดโอกาสในการรับนักศึกษาชาย
- (3) การดำเนินการสอบ นักเรียน กลุ่มเลือก และไม่เลือก มีความคิดเห็นว่า มหาวิทยาลัยควรดำเนินการสอบเอง ควรกำหนดวิชาที่สอบให้น้อยลง และเสนอว่า การสอบสัมภาษณ์ ควรเป็นเรื่องวิชาการมากกว่า มุคลิกภาพ รูปร่างหน้าตา
- (4) เงื่อนไขทุนการศึกษา การชดเชยทุน 3 ปี หลังสำเร็จการศึกษา เป็นอุปสรรคหนึ่งในการรับเข้าศึกษา
- (5) ค่าใช้จ่ายในการศึกษา การชดเชยทุน 3 ปี หลังสำเร็จการศึกษา เป็นอุปสรรคหนึ่ง ในการรับเข้าศึกษา
- (6) การแนะแนวการศึกษา ยังไม่ได้ผลในการจูงใจนักเรียนที่มีผลการเรียนดี

และนักเรียนชายให้เข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล

1.3 ประเด็นกลยุทธ์ จากสภาพและปัญหาการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล มีดังนี้

โอกาส ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ไม่สูง รัฐบาลให้การสนับสนุน ในการผลิตบัณฑิตเพิ่ม วิธีการรับด้วย ระบบโควตาของสถาบัน ในส่วนภูมิภาค ทำให้ได้ ผู้เรียนที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพดี วิธีการรับด้วยโครงการพิเศษ ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำให้ได้ผู้เรียน ที่มีผลการเรียนดี วิธีการรับโดยการคัดเลือกของทบวงมหาวิทยาลัย มีความยุติธรรม และเหมาะสมในปัจจุบัน จึงเป็นโอกาสในการจูงใจผู้เรียนได้ วิธีการรับ ทั้งของทบวงมหาวิทยาลัยและระบบโควตาทำให้สถาบันได้ จำนวน นักศึกษา ตามเป้าหมายที่ต้องการ

ภาวะคุกคาม ได้แก่ การกำหนดให้มีการชดใช้ทุน เป็นระยะเวลา 3 ปี ส่งผล ต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาของนักเรียน มีการสละสิทธิ์ ลาออก และโอนย้ายคณะของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 6-10 ทุกปี ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ส่วนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีการสละสิทธิ์ของผู้สอบผ่านข้อ เขียน ร้อยละ 40 ทุกปี ผู้เรียนมีสภาพต่อຍทางเศรษฐกิจ ผู้เรียนมีผลการเรียนปานกลางถึงต่ำ

จุดแข็ง ได้แก่ ปรัชญาและวัตถุประสงค์ ในการผลิตบัณฑิต สอดคล้องกัน ทุกสถาบัน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ในการผลิตบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ ในแผนพัฒนาการ ศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 การกำหนด คุณสมบัติผู้สมัคร การกำหนดวิชาที่สอบ และการดำเนินการ สอบ มีความเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกสถาบัน

จุดอ่อน ได้แก่ การสอบคัดเลือกที่ไม่มีการวัดทัศนคติ และความถนัดต่อวิชา ชีพ การที่สถาบันกำหนดคุณสมบัติผู้เรียน เป็นเหตุหญิงเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ภาพลักษณ์วิชาชีพ เป็นของผู้หญิง และขาดโอกาสในการรับนักศึกษาชาย ค่าใช้จ่ายในการศึกษาที่สูงของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทำให้ผู้สมัคร เข้าศึกษาลดลง การแนะแนวส่วนใหญ่ ดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัย ซึ่งยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการเข้าศึกษา สาขาวิชาชีพพยาบาล

2.1 ผลการวิเคราะห์ สถานภาพทั่วไปของนักเรียนกลุ่มเลือก และไม่เลือก ศึกษา วิชาชีพพยาบาล มีข้อค้นพบ ที่สามารถสรุปได้ ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนกลุ่มเลือก และไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 17-18 ปี (ร้อยละ 77.7 และ 81.7 ตามลำดับ) และมีภูมิลำเนากระจายอยู่ในทุกภาคของประเทศ นักเรียนกลุ่มเลือก จะมาจากครอบครัวที่เป็นเกษตรกร (ร้อยละ 44.8) โดยมีรายได้ครอบครัว ต่อเดือนอยู่ใน

ระดับ 10,001-15,000 บาท (ร้อยละ 40.4) คณะที่นักเรียนกลุ่มไม่เลือก มาจากครอบครัวที่มีบิดาเป็น ข้าราชการ (ร้อยละ 32.3) และมารดาประกอบกิจการส่วนตัว (ร้อยละ 32.3) โดยมีรายได้ครอบครัวต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 42.5) ส่วนผลการเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มเลือก มีผลการเรียน ระหว่าง 2.00-2.49 (ร้อยละ 47.6) และนักเรียนกลุ่มไม่เลือกมีผลการเรียน ระหว่าง 2.50-2.99 (ร้อยละ 34)

2.2 ผลการวิเคราะห์ เปรียบเทียบความคิดเห็น ของนักเรียนกลุ่มเลือก และ ไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล ต่อการเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล มีข้อค้นพบ คือ นักเรียนกลุ่มเลือก และ ไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .01 ในทุกด้าน คือ ด้าน หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ด้านภาพลักษณ์ของวิชาชีพพยาบาล ด้านเศรษฐกิจ และความสะดวกในการเรียน ด้านสังคม ด้านค่านิยมการประกอบวิชาชีพพยาบาล และด้านปัจจัยภายนอกอื่น ๆ โดยนักเรียนกลุ่มเลือก และไม่เลือก มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการรับเข้าศึกษา มีความเหมาะสมแล้ว ร้อยละ 80 ขึ้นไป ในเรื่องการกำหนดอายุ เพศ ส่วนสูง และน้ำหนัก ของผู้สมัคร การกำหนดวิชาที่สอบ อันดับการเลือก วิธีการรับตัวระบบโควตา และการสอบสัมภาษณ์ ส่วนในเรื่องการดำเนินการสอบ จำนวนการรับเข้าเรียน และจำนวนการรับตัวระบบโควตา นักเรียนสองกลุ่ม มีความคิดเห็นว่าเป็นที่เหมาะสม ร้อยละ 60 ขึ้นไป โดยมีข้อเสนอแนะว่า การดำเนินการสอบ สถาบันควรดำเนินการสอบเอง ส่วนจำนวนการรับเข้าเรียน เสนอให้รับเพิ่มขึ้น ซึ่งรวมถึงให้รับเพิ่มขึ้นในระบบโควตาด้วย

2.3 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไป ของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาพยาบาล ส่วนใหญ่ จะมีอายุ ระหว่าง 20-21 ปี (ร้อยละ 41.4) และมีภูมิลำเนาส่วนใหญ่ อยู่ในภาคกลาง โดยมาจากครอบครัวที่มี บิดา มารดา ประกอบกิจการส่วนตัว เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 30.5 และ 28.4 ตามลำดับ) และมีรายได้ครอบครัว ระหว่าง 5,001-10,000 บาท เป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 38.9)

2.4 ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาล ต่อการเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล และสภาพการเรียนการสอน ในคณะพยาบาลศาสตร์ มีข้อค้นพบดังนี้ นักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ภาพลักษณ์ของวิชาชีพพยาบาล ความคิดเห็นด้านเศรษฐกิจ และความสะดวกในการเรียน ด้านค่านิยมการประกอบวิชาชีพพยาบาล ด้านปัจจัยภายนอกอื่น ๆ และความคิดเห็นต่อสภาพการเรียนการสอนในคณะพยาบาลศาสตร์ อยู่ในเกณฑ์ดีเป็นส่วนใหญ่ ส่วนความคิดเห็น ด้านการดำเนินการรับเข้าศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ นักศึกษาพยาบาล มีความคิดเห็นว่าเป็นที่เหมาะสมแล้วเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80 ขึ้นไป) คือในเรื่องการกำหนด อายุ เพศ ส่วนสูง และน้ำหนักของผู้สมัคร การกำหนดวิชาที่สอบ

อันดับการเลือก วิธีการรับด้วยระบบโควตา จำนวนการรับด้วยระบบโควตา การสอบสัมภาษณ์ วิธีการเรียน การสอนในคณะพยาบาลศาสตร์ การกำหนดกฎระเบียบในคณะพยาบาลศาสตร์ และการปฏิบัติของอาจารย์ ต่อนักศึกษา ขณะเดียวกันนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นว่า เหมาะสม ร้อยละ 70 ขึ้นไป ในเรื่องการ ดำเนินการสอบ และจำนวนการรับเข้าศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะ ให้มีการวัดทัศนคติต่อวิชาชีพ ควรแยกการ สอบจากทบวงมหาวิทยาลัย และควรเพิ่มจำนวนการรับเข้าศึกษา

2.5 ผลการวิเคราะห์ประเด็นกลยุทธ์ ของนักเรียนและนักศึกษาพยาบาลตามสภาพ ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในคณะพยาบาลศาสตร์ สามารถสรุปได้ดังนี้

โอกาส ด้านโอกาสทางเศรษฐกิจนักเรียนและนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็น สอดคล้องกันในเรื่องต่อไปนี้ คือ สำเร็จการศึกษาแล้วมีงานทำแน่นอน มีโอกาสทำงานพิเศษ การสวมเครื่อง แบบทำงานทำให้ประหยัดและมีโอกาสได้รับทุนขณะศึกษา นอกจากนี้นักเรียนยังมีความคิดเห็นการเรียน พยาบาลไม่จำเป็นต้องใช้เงินมากด้วย ขณะที่ด้านสังคมและค่านิยมการประกอบวิชาชีพพยาบาล นักเรียนและ นักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่อง สังคมมีความต้องการพยาบาลสูง พยาบาลสามารถ ทำงานได้หลากหลาย และสังคมให้การยกย่องพยาบาลเป็นอย่างดี ทั้งนี้นักศึกษาพยาบาลไม่มีความคิดเห็น ว่า สังคมจะยอมรับสาขาวิชาอื่นมากกว่าสาขาพยาบาลศาสตร์ ส่วนด้านการเมืองและด้านปัจจัยภายนอกอื่น ๆ นักเรียนและนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันทุกข้อ คือ วิชาชีพพยาบาลจะก้าวหน้าเพราะรัฐให้ การสนับสนุน บิดามารดาให้การสนับสนุนการเรียนพยาบาล อาจารย์แนะแนวไม่ได้ให้เลือกไว้เพื่อกันพลาด และได้รู้จักวิชาชีพพยาบาลจากสื่อต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ภาวะคุกคาม ด้านภาวะคุกคามทางเศรษฐกิจนักเรียนและนักศึกษาพยาบาลมี ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า วิชาชีพพยาบาลต้องทำงานหนักจึงจะตั้งตัวได้ และเงินไม่คุ้มค่ากับสภาพงาน นอกจากนี้นักศึกษาพยาบาลยังมีความคิดเห็น ว่า การเรียนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องใช้เงินมาก ด้าน สังคมและค่านิยมการประกอบวิชาชีพพยาบาล นักเรียนและนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันใน เรื่องวิชาชีพพยาบาลก้าวหน้า อาจไม่ได้แต่งงานเพราะไม่มีเวลาและไม่ได้พบเห็นสิ่งสวยงาม เสี่ยงต่อการติด โรคสูง และพยาบาลต้องใช้ความอดทนสูงในการทำงาน นอกจากนี้นักเรียนยังมีความคิดเห็นอีกว่าชีวิตจะ หดหู่อับเฉาถ้าประกอบวิชาชีพพยาบาล การเรียนสาขาอื่นสังคมยอมรับมากกว่าและพยาบาลมักไม่ค่อยได้เป็น ผู้นำในหน่วยงาน ด้านปัจจัยภายนอกอื่น นักเรียนและนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นเหมือนกันคือ ไม่รู้จัก สภาพการเรียนพยาบาลจากการแนะแนวของคณะพยาบาลศาสตร์

จุดแข็ง ด้านหลักสูตร นักเรียนและนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ วิชาชีพพยาบาลทำให้มีความรู้ดูแลสุขภาพตนเองและครอบครัว เป็นวิชาชีพที่ได้กุศลและทำให้จิตใจสูง สะดวกในการ เตรียมตัวสอบ ไม่คิดว่ามีปมด้อยเพราะการเรียนพยาบาล และคิดว่าสามารถสอบเข้าสาขาอื่นได้ด้วยนอกเหนือจากสาขาพยาบาลศาสตร์ ส่วนนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นเพิ่มอีกว่าอาจารย์พยาบาลเป็นแบบอย่างและเป็นที่ปรึกษาที่ดีทำให้ศรัทธาในวิชาชีพ ด้านภาพลักษณ์นักเรียนและนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ พยาบาลเป็นบุคคลมีคุณค่า มีความชอบเครื่องแบบพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์เป็นที่รู้จักทั่วไปของสังคม ไม่คิดว่าคะแนนสอบเข้าจะน้อยกว่าสาขาอื่น ไม่คิดว่าผู้เข้าคือกลุ่มไม่เก่งและไม่คิดเรียนและเปลี่ยนงานภายหลัง ด้านการเงินและความสะดวก นักเรียนและนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ การเรียนพยาบาลมีโอกาสได้รับทุน และนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนพยาบาลจะสะดวกเรื่องที่พักอาศัย

จุดอ่อน ด้านหลักสูตรนักเรียนและนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ หลักสูตรพยาบาลมีลักษณะการเรียนที่หนักและเครียด วิชาที่สอบเข้ามีมากเกินไป ขณะที่นักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นว่าการเรียนพยาบาลเหมาะสมกับตนเองน้อย ด้านภาพลักษณ์นักเรียนและนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ วิชาชีพพยาบาลเหมาะสมกับผู้หญิง และการทำงานยังเป็นรองสายแพทย์ ส่วนนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนพยาบาลต้องสัมผัสผู้เสียชีวิตขณะที่นักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นที่ไม่มีความสะดวกในเรื่องที่พัก รู้จักคณะพยาบาลศาสตร์จากการแนะนำน้อย และเห็นด้วยน้อยกรณีรุ่นน้องควรเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์กลยุทธ์ การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลศาสตร์ในปัจจุบัน

จากการวิเคราะห์สภาพปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน คณะพยาบาลศาสตร์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ด้านกลยุทธ์ในการรับเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาลศาสตร์ ความคิดเห็นผู้นำองค์กรวิชาชีพ ด้านบทบาทขององค์กรวิชาชีพ ในการจูงใจผู้มีความรู้ความสามารถเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล ความคิดเห็น ผู้บริหารโรงพยาบาล ด้านคุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพที่พึงประสงค์ และลักษณะการบริหารงานที่จูงใจให้ประกอบวิชาชีพพยาบาล และความคิดเห็นของศิษย์เก่า ในการสนับสนุนสถาบันการศึกษา และจูงใจให้เข้าศึกษา สาขาวิชาชีพพยาบาล มีข้อค้นพบ คือ คณะพยาบาลศาสตร์ ยังไม่มีการประเมินสภาพปัจจัยภายนอก และปัจจัยในของสถาบันเพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ แผนงานการรับเข้าศึกษา ที่คณะพยาบาลศาสตร์ดำเนินอยู่ ในปัจจุบันได้แก่ การแนะนำ การประชาสัมพันธ์

สัมพันธ์ การกำหนดคุณสมบัติผู้สมัคร และการกำหนดวิธีการคัดเลือกผู้เข้าศึกษานั้น ไม่ให้เกิดจากการกำหนดแผน และแนวทางปฏิบัติ ที่เป็นผลมาจากการประเมินสภาพปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในสถาบันดังกล่าว ทั้งยังไม่ให้มีการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ ในการรับเข้าศึกษาอย่างชัดเจนด้วย

ตอนที่ 4 การเสนอแนวทางพัฒนาหลักสูตร การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล ในการพัฒนาหลักสูตร คือ การนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินปัจจัยภายนอก ได้แก่ โอกาส และภาวะคุกคามของคณะพยาบาลศาสตร์ มาพิจารณาร่วมกับ ข้อมูลที่ได้จากการ ประเมินปัจจัยภายใน คือ จุดแข็ง และจุดอ่อน ของคณะพยาบาลศาสตร์ และจับคู่ประเด็นที่เป็นโอกาส และจุดแข็ง เพื่อนำมาส่งเสริมให้เด่นชัด และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกัน ต้องพยายามขจัดภาวะคุกคาม และจุดอ่อนให้หมดไปหรือให้ลดลงมากที่สุด จากนั้นจึงกำหนด พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ในการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล และนำมาสู่การกำหนดแผนงาน ดังนี้

1. แผนงานพัฒนาภาพลักษณ์วิชาชีพ
2. แผนงานแนะแนวการศึกษา
3. แผนงานพัฒนารูปแบบ การรับเข้าศึกษา
4. แผนงานพัฒนาการเรียนการสอน
5. แผนงานพัฒนาความก้าวหน้า และความมั่นคงในวิชาชีพ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องการศึกษากลยุทธ์ การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีข้อค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

โอกาสของคณะพยาบาลศาสตร์ ประกอบด้วย โอกาสทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โอกาสด้านเทคโนโลยีและอื่น ๆ

โอกาสทางด้านเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจของสังคมไทยในปัจจุบัน นักเรียนกลุ่มเลือกศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล เข้าศึกษาเพราะว่า สำเร็จการศึกษาแล้วมีงานทำแน่นอน ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาล และสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารตลอดจนศิษย์เก่าด้วย นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ยังมีความคิดเห็นสอดคล้องกันอีกว่าการศึกษาวิชาชีพพยาบาล ทำให้มีโอกาสทำงานได้หลากหลาย

หลายและมีโอกาสทำงานพิเศษเพื่อเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจได้ ดังนั้น ในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีการแข่งขันทางเศรษฐกิจสูงจึงนับว่าเป็นโอกาสของวิชาชีพพยาบาลในการรับเข้าศึกษา ดังที่ จารุวรรณ ต.สกุล และฟาริดา อิบราฮิม (2536) ศึกษา ไว้ว่าเหตุผลในการเลือกเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลคือมีโอกาสในการทำงานซึ่งเป็นเหตุผลรองจาก ความต้องการช่วยเหลือผู้อื่น

นอกจากนี้นักเรียนและนักศึกษาพยาบาลยังมีความคิดเห็นว่าการศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ มีโอกาสได้รับทุนการศึกษา เมื่อสำเร็จแล้วสามารถทำงานพิเศษได้ ทั้งยังประหยัดค่าใช้จ่ายด้วยการสวมเครื่องแบบทำงาน สิ่งเหล่านี้เป็นความต้องการของบุคคลที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงถือได้ว่าสภาพเศรษฐกิจมีส่วนส่งเสริมโอกาสที่ดีของคณะพยาบาลศาสตร์ในการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลอีก โอกาสหนึ่ง

โอกาสทางด้านสังคม สภาพสังคมไทยในปัจจุบันถือว่าเป็นโอกาสของคณะพยาบาลศาสตร์ในการรับเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล ดังที่ผู้บริหาร นักเรียนกลุ่มเลือกศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาลและนักศึกษาพยาบาลได้มีความเห็นตรงกันว่า สังคมขณะนี้ประชาชนสนใจสุขภาพมากขึ้นประกอบด้วยภาวะโรคต่าง ๆ ที่มีความซับซ้อนและรุนแรงทำให้ความต้องการบริการด้านสุขภาพมีสูง ดังจะเห็นได้จากปริมาณของโรงพยาบาลเอกชนและสถานบริการสุขภาพที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในปี พ.ศ.2536 มีสถานพยาบาลเอกชนทั้งหมดถึง 342 แห่ง (กองการประกอบโรคศิลป์, 2536) สภาพการณ์เหล่านี้ส่งผลให้สังคม มีความต้องการพยาบาลวิชาชีพมากขึ้นดังจะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ.2534 อัตราส่วนพยาบาลต่อประชากรทั้งประเทศ คิดเป็น 1 : 1,426 ซึ่งนับว่าสูงมากเมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน (สำนักนโยบายและแผนสาธารณสุข, 2536) ดังนั้นแผนการผลิตปกติเมื่อสิ้นปี พ.ศ.2544 ที่จะมีพยาบาลวิชาชีพเพียง 62,399 คน จึงจะไม่เพียงพอเพราะความต้องการพยาบาลวิชาชีพมีถึง 68,292 คน จึงต้องรับนักศึกษาเพิ่มจาก แผนผลิตปกติเป็นจำนวนถึง 6,203 คน หรือ 1,134 คนต่อปี (กองแผนงานทบวงมหาวิทยาลัย, 2535)

นอกจากนี้วิชาชีพพยาบาลยังมีองค์วิชาชีพ คือ สภาการพยาบาลสนับสนุนรองรับอย่างชัดเจน เพื่อทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิประโยชน์ของบุคคลในวิชาชีพด้วย คณะพยาบาลศาสตร์จึงควรใช้โอกาสนี้ให้เป็นประโยชน์โดยการร่วมมือกับสภาการพยาบาล ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไป และนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ทราบข้อเท็จจริงของความต้องการด้านการบริการสุขภาพของคนในประเทศ โดยเฉพาะในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน รวมถึงด้านสุขภาพอนามัยด้วย

โดยพยาบาลวิชาชีพได้เป็นบุคคลกลุ่มสำคัญที่ประเทศชาติต้องการอย่างยิ่งทั้งในปัจจุบันและอนาคต การชี้ให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญดังกล่าวจะเป็นการจูงใจผู้เข้าศึกษาได้อีกวิธีหนึ่ง

โอกาสด้านสังคมที่ดีอีกประการหนึ่งก็คือ การที่นักเรียนนักศึกษาได้มองเห็นความต้องการพยาบาลวิชาชีพของสังคมเช่นกัน โดยมองเห็นโอกาสในการทำงานของพยาบาลที่หลากหลาย ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในโรงพยาบาลเท่านั้น รวมทั้งยังมีความคิดเห็นที่ว่าสังคมให้การยอมรับพยาบาลเป็นอย่างดีและไม่คิดว่าการเป็นพยาบาลจะทำให้ชีวิตหดหู่อับเฉา ความคิดเห็นเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลของนักเรียนและนักศึกษาพยาบาล ซึ่งแม้กระทั่งนักเรียนกลุ่มไม่เลือกก็ยังเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว เพียงแต่เห็นด้วยน้อยกว่านักเรียนกลุ่มเลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาลเท่านั้น ดังนั้นจึงเป็นโอกาสดีอีกโอกาสหนึ่งที่คณะพยาบาลศาสตร์จะต้องมุ่งประชาสัมพันธ์ แฉะแนวเพื่อส่งเสริมความคิดเห็นเหล่านี้ให้ชัดเจนมากขึ้นซึ่งจะเป็นการจูงใจผู้เข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลได้เป็นอย่างดี

โอกาสทางด้านการเมือง จากมาตรการในการเพิ่มการผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาขาดแคลนนั้น มาตรการดังกล่าวได้กำหนดให้ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ รับนักศึกษาเพิ่มร้อยละ 85 ของจำนวนที่ต้องการเพิ่ม และในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนรับนักศึกษาเพิ่มร้อยละ 15 ของจำนวนที่ต้องการเพิ่ม (กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2536) นับเป็นโอกาสของคณะพยาบาลศาสตร์ ในการถือเป็นเหตุผลในการเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการผลิตบัณฑิต และงบประมาณในการพัฒนาบุคลากร ตลอดจนพัฒนาอุปกรณ์การศึกษาตลอดจนอาคาร สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาต่าง ๆ ให้เป็นที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียน นอกจากนี้มาตรการในการเพิ่มการผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ยังได้สอดคล้องกับข้อค้นพบความต้องการของนักเรียนซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ต้องการให้นักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้น (92 คน) ซึ่งสอดคล้องกับที่ โดเล็นซ์ (Dolence,1991) ได้ศึกษาไว้ว่า การที่นักศึกษาจะตัดสินใจเข้าศึกษาที่ใดนั้น จะประเมินจากตัวแปร 2 กลุ่ม คือ ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับตัวนักศึกษาเอง ได้แก่สภาพภูมิหลังทางเศรษฐกิจ ค่านิยม ภูมิลำเนา ความคาดหวังต่อสถาบันการศึกษานั้น ๆ และตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ที่ตั้ง ชื่อเสียงของสถาบัน โปรแกรมการศึกษา อาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

จากข้อค้นพบด้านความคิดเห็นของนักเรียน นักศึกษาพยาบาลพบว่ามีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารในเรื่องดังกล่าว จึงไม่เป็นการยากในการชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ที่สถาบันจะ

ได้รับอันเนื่องมาจากการสนับสนุนของรัฐบาล เพื่อเป็นข้อสนับสนุนในการตัดสินใจเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล
ของนักเรียน

โอกาสทางด้านเทคโนโลยีและอื่น ๆ สภาพสังคมยุคข่าวสารในปัจจุบัน การประชาสัมพันธ์ โดยใช้สื่อ มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในภาวะที่เทคโนโลยีการสื่อสาร มีความเจริญถึงขีดสุดในปัจจุบัน และเป็นโอกาส
ของคณะพยาบาลศาสตร์ ในการนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้น่าสนใจ ใช้ประโยชน์ในการ
ประชาสัมพันธ์คณะพยาบาลศาสตร์ การจัดแนะแนวการศึกษา เพื่อจูงใจผู้เรียนดังที่ผู้บริหารได้กล่าวไว้ จาก
การศึกษาของเอลเลอร์ (Eller, 1993) ในการประยุกต์เทคนิคการตลาด และส่วนแบ่งการตลาด มาใช้กับการ
ศึกษาวิชาชีพพยาบาล ของสถาบันแห่งหนึ่งพบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ มีความต้องการ ความมั่นคงทาง
เศรษฐกิจมาก พอ ๆ กับการได้ช่วยเหลือผู้อื่น ต้องการความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านส่วนตัวและด้านอาชีพ การ
เลือกสถานศึกษา ได้พิจารณาจากชื่อเสียงของสถาบัน ที่ตั้งของสถาบันและค่าใช้จ่ายในการศึกษา นอกจากนี้ยัง
มีข้อค้นพบอีกว่านักเรียนและนักศึกษาได้รู้จักสภาพการทำงานของพยาบาลจากสื่อต่าง ๆ เป็นอย่างดี แสดงว่า
เทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันได้มีอิทธิพลในการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนได้อย่างทั่วถึงและ
รวดเร็ว ดังนั้นการประชาสัมพันธ์และการแนะแนวเพื่อการรับเข้าศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีใหม่จึงเป็นสิ่งจำเป็น

ข้อค้นพบจากความคิดเห็นของนักเรียนและนักศึกษาอีกประการหนึ่งก็คือ บิดามารดาในปัจจุบัน
ยังให้การสนับสนุนบุตรหลานในการเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัทธา ต้นติลปิกร
(2524) พัฒนวัตติ เสรินทวัฒน์ (2526) และ ศิริริน สุสุข (2532) ที่พบว่า บิดามารดายังมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
เข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งยังพบว่าอาจารย์แนะแนวที่โรงเรียน
ไม่ได้แนะนำให้นักเรียนเลือกคณะพยาบาลศาสตร์ไว้เพียงกันสอบพลาด แสดงว่าทัศนคติต่อวิชาชีพของผู้มี
ส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน คือ ผู้ปกครอง บิดามารดา และอาจารย์แนะแนวยังค่อนข้างดีจึงเป็นโอกาสที่ดีของ
คณะพยาบาลศาสตร์ในการรับเข้าศึกษาอีกโอกาสหนึ่ง

ส่วนการรับเข้าศึกษานั้น คณะพยาบาลศาสตร์ได้ดำเนินการรับเข้าศึกษา 2 วิธีด้วยกัน คือการสอบ
คัดเลือกโดยทบวงมหาวิทยาลัย และการสอบคัดเลือกโดยมหาวิทยาลัยหรือระบบโควตา จากข้อค้นพบ โดย
การสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า เป็นโอกาสของคณะพยาบาลศาสตร์ที่จะได้ผู้มีความรู้ความสามารถทางสติ
ปัญญาที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ จากการสอบคัดเลือกโดยทบวงมหาวิทยาลัย ขณะเดียวกัน จะได้
ผู้ศึกษาที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพดีจากผู้สอบคัดเลือกโดยระบบโควตา ทั้งนี้ คณะพยาบาลศาสตร์ของ สถาบัน
อุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง ได้แก่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ภาคเหนือ)มหาวิทยาลัย

สงขลานครินทร์ (ภาคใต้) มหาวิทยาลัยบูรพา (ภาคตะวันออก) และมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ได้รับนักศึกษา ๒ วิธี คือ จากวิธีดำเนินการสอบของทบวงมหาวิทยาลัย และดำเนินการสอบโดยมหาวิทยาลัยเอง ซึ่งเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาไปยังนักเรียนในส่วน ภูมิภาค (สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษาสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2535) และจากการ สัมภาษณ์ผู้บริหารยังพบว่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้จัดให้มีโครงการส่งเสริมเยาวชนดีเด่นในภาคเหนือ (รายละเอียดโครงการอยู่ในภาคผนวก) โดยรับนักเรียนที่มีผลการเรียน 3.00 ขึ้นไป ให้ทุนเรียนตลอด 4 ปี นับว่าเป็นการสร้างโอกาสในการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลเพื่อให้ได้คนเก่งและคนดีเข้าศึกษาอีกแนวทางหนึ่ง

ภาวะคุกคามของคณะพยาบาลศาสตร์ ประกอบด้วยภาวะคุกคามทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่มีการแข่งขันสูงในปัจจุบัน การสละสิทธิ์ ลาออก โอนย้ายคณะของนักศึกษาปีที่ 1 รวมทั้งภาวะคุกคามที่เกิดจาก ทัศนคติต่อวิชาชีพ ของศิษย์เก่า ตลอดจนคุณภาพของบัณฑิต ที่ไม่บรรลุความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต

ภาวะคุกคามด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษาสภาพภูมิหลังของนักศึกษาพยาบาล และนักเรียนกลุ่มเลือกศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาลพบว่าสอดคล้องกับที่ สมบัติ พันธคง และคณะ (2532) วาสนา เจือทอง (2531) สมพิศ สมจิตต์ (2536) ได้ศึกษาไว้และตรงกับที่ผู้บริหารกล่าวไว้ว่า นักศึกษาพยาบาลในส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะด้อยทางเศรษฐกิจ กล่าวคือนักศึกษาพยาบาลมาจากครอบครัวเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ รongลงมาคือข้าราชการโดยมีระดับรายได้ครอบครัวต่อเดือนระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท เป็นส่วนใหญ่ ขณะที่ นักเรียนกลุ่มไม่เลือกสาขาวิชาชีพพยาบาลจะมาจากครอบครัวที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว และเป็นข้าราชการ โดยมีระดับรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 20,000 บาท จากข้อค้นพบดังกล่าวได้ส่งผลให้บัณฑิตของคณะพยาบาลศาสตร์ในอนาคตต้องมุ่งประกอบวิชาชีพเพื่อพัฒนาสภาพเศรษฐกิจของตนเองก่อน ด้วยสภาพเศรษฐกิจที่รัดตัวอาจทำให้มองข้ามบทบาทในการทำงานที่ถูกต้องเหมาะสมไป ทั้งนี้อาจส่งผลถึงภาพลักษณ์ที่เป็นทางลบของตัวพยาบาลเองและวิชาชีพได้ ขณะเดียวกันอาจส่งผลให้วิชาชีพไม่สามารถพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว การที่ผู้เรียนมีฐานะด้อยทางเศรษฐกิจนับว่ามีผลกระทบต่อสาขาวิชาชีพพยาบาลศาสตร์ทั้งด้านภาพลักษณ์ของวิชาชีพ การพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพในอนาคต เพราะผู้ที่ไม่มีความพร้อมทางด้าน เศรษฐกิจ ทำให้สถาบันการศึกษาต้องรับภาระด้านค่าใช้จ่าย และความเป็นอยู่ของนักศึกษา ด้วยการ จัดหาทุนสนับสนุนช่วยเหลือ แทนที่จะใช้เงินทุนไปในการพัฒนานักศึกษาด้านอื่น ขณะเดียวกันการที่ผู้มีฐานะ

ทางเศรษฐกิจก็ไม่นิยมเข้าศึกษานั้น ยิ่งทำให้ภาพลักษณ์ของวิชาชีพพยาบาลดูต่ำต้อย และไม่เป็นที่น่าสนใจของนักเรียนมากขึ้น

นอกจากนี้ นักเรียนกลุ่มไม่เลือกศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาลและนักศึกษาศึกษาพยาบาลได้มีความคิดเห็นตรงกันว่า เงินเดือนวิชาชีพพยาบาลไม่คุ้มค่ากับสภาพงานและผู้ที่เป็นพยาบาลต้องทำงานหนักจึงจะตั้งตัวได้ ในเรื่องนี้ผู้บริหารโรงพยาบาลมีความคิดเห็นว่าค่านิยมของคนรุ่นใหม่มักนิยมวัตถุ ชอบบริการ ชอบการเปลี่ยนงานและต้องการสร้างตัวเร็ว อันเป็นค่านิยมที่ตรงข้ามกับลักษณะวิชาชีพพยาบาล ดังนั้นคนรุ่นใหม่จึง สนใจสาขาวิชาชีพพยาบาลน้อยลง ซึ่งความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับที่ พวงเพ็ญ ชุณหพราน (2635) กล่าวว่าผู้ปกครองและเด็กวัยรุ่นในปัจจุบันนิยมอาชีพรายได้ดี มีชื่อเสียงและสามารถตั้งตัวได้ในเวลาอันรวดเร็ว นอกจากนี้สภาพเศรษฐกิจที่มีภาวะการแข่งขันสูงทำให้นักเรียนที่มีความรู้ความสามารถสูง มุ่งประกอบอาชีพอื่นที่ได้รับค่าตอบแทนเหมาะสมกับสภาพงาน ขณะเดียวกันการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเปิด นักศึกษาสามารถทำงานหารายได้ช่วยเหลือตนเองได้ขณะเรียน จึงทำให้ความสนใจเข้าศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ลดน้อยลง

ภาวะคุกคามด้านสังคม นักเรียนกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาลให้มีความคิดเห็นสอดคล้องกับนักศึกษาศึกษาพยาบาลว่า ผู้ที่เป็นพยาบาลมักต้องใช้ความอดทนสูงกว่าอาชีพอื่น เสี่ยงต่อการติดโรคและมีโอกาสก้าวหน้าช้า ซึ่งในต่างประเทศโคห์เลอร์และเอ็ดเวิร์ด (Kohler and Edwards, 1990) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนโดยพบว่านักเรียนมองว่าวิชาชีพพยาบาลมีสถานภาพทางสังคมที่เทียบกับบางอาชีพไม่ได้ และคิดว่าวิชาชีพพยาบาลในปัจจุบันเป็นอาชีพไม่มั่นคง ทั้งยังมีความคิดเห็นว่าวิชาชีพพยาบาลเรียนยากเกินไป เสียค่าใช้จ่ายสูงและผลตอบแทนที่เป็นรายได้ก็น้อย ซึ่งตรงกับข้อค้นพบจากความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล และตรงกับความเห็นของนักศึกษาศึกษาพยาบาล ยิ่งไปกว่านั้นนักเรียนกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาลและนักศึกษาศึกษาพยาบาลยังมีความคิดเห็นว่า การอยู่ในวิชาชีพพยาบาลอาจทำให้ไม่ได้แต่งงานเพราะไม่มีเวลา และชีวิตหดหู่อับเฉาไม่ได้พบเห็นสิ่งสวยงาม ความคิดเห็นเหล่านี้ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าไม่เป็นความจริง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ฝ่ายจัดการศึกษา ฝ่ายบริการการพยาบาลและองค์กรวิชาชีพจะต้องร่วมมือกันกำหนดขอบเขตของงานพยาบาลให้ชัดเจน ดังที่ สมจิต หนูเจริญกุล (2637) ได้กล่าวไว้ว่า พยาบาลวิชาชีพได้รับบทบาทหน้าที่หลายอย่างในโรงพยาบาล จนทำให้ไม่มีเวลาดูแลผู้ป่วย ขณะเดียวกันฝ่ายบริหารของโรงพยาบาลควรจะต้องให้การดูแลด้านสวัสดิการแก่พยาบาลวิชาชีพให้ทำงานอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและผ่อนคลายความเครียดจากลักษณะของงานด้วย

ด้านความคิดเห็นของศิษย์เก่าคณะพยาบาลศาสตร์ ที่ไม่มีความมั่นใจในการแนะนำผู้อื่นเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล ถือเป็นภาวะคุกคามด้านทัศนคติต่อวิชาชีพที่เป็นภาวะวิกฤติ ในเรื่องนี้ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการปลูกฝังทัศนคติต่อวิชาชีพแก่นักศึกษาพยาบาลขณะเรียนยังต้องได้รับการปรับปรุง

ในเรื่องทัศนคติต่อวิชาชีพ ดรุณี ชุนหวัด และคณะ (2523: 15) ได้ศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ดีกว่าทัศนคติต่อวิชาชีพ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ปีที่ 2 และ ปีที่ 1 ตามลำดับ โดยค่าเฉลี่ยของคะแนน ทัศนคติต่อวิชาชีพ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เมื่อต้นปี สูงกว่าปลายปี ซึ่งสอดคล้องที่กระทรวงสาธารณสุข (2536:18) ศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นต่อวิชาชีพดี เมื่อแรกเข้าศึกษาและลดลงใน 2 ปีแรก จากนั้นจะสูงขึ้น ในปีที่ 4 แต่ไม่สูงเท่าในปีที่ 1 สิ่งเหล่านี้นับเป็นข้อพิจารณา ถึงระบบการเรียนการสอนและบรรยากาศในองค์กร สถาบันการศึกษาพยาบาล ที่มีผลกระทบต่อทัศนคติในวิชาชีพของนักศึกษาด้วย

นอกจากนี้ อำนวย จอมพงศ์ (2533 : 21) ยังได้มีข้อค้นพบจากการศึกษามาสถับนัยว่า นักศึกษาพยาบาลบางส่วนเมื่อเข้ามาศึกษาแล้วกลับชอบวิชาชีพพยาบาลน้อยลง เพราะงานหนัก เงินเดือนน้อย ไม่ก้าวหน้า เป็นงานที่ทำให้จิตใจเศร้าหมอง เมื่อหน้ายกฐานะเบียด ไม่ชอบความเป็นอยู่ในหอพัก และมาค้นพบภายหลังว่าเป็นงานที่ไม่เหมาะกับตนเอง

ภาวะคุกคามของคณะพยาบาลศาสตร์ที่เห็นได้ชัดอีกประการหนึ่ง ก็คือนักศึกษากลุ่มเลือกศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาลในปัจจุบันมีผลการเรียนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ กล่าวคืออยู่ในระดับ 2.00 - 2.49 ขณะที่กลุ่มไม่เลือกศึกษามีผลการเรียนเฉลี่ยสูงกว่า ข้อนี้ค้นพบนี้สอดคล้องกับที่ เสริมศรี สวนไพรินทร์ (2532) ศึกษาไว้ว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่า 3.00 จะเลือกเรียนสาขาแพทย์และสาธารณสุขและพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคกลางที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางถึงต่ำสนใจศึกษาวิชาชีพพยาบาลมากที่สุด แต่ข้อค้นพบนี้ขัดแย้งกับการศึกษาของ รัชนิการก มณีพงษ์ (2530) ที่พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางสนใจวิชาชีพพยาบาลมากที่สุดและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสนใจอาชีพพยาบาลน้อย

การที่คณะพยาบาลศาสตร์ได้ผู้ศึกษามีผลการเรียนต่ำนั้น ย่อมส่งผลที่อันตรายต่อคณะพยาบาลศาสตร์ และวิชาชีพพยาบาลในอนาคต เพราะย่อมหมายถึง การขาดกำลังสติปัญญาและความสามารถในการพัฒนาสถาบันและวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้าต่อไป นอกจากนี้ การศึกษาวิชาชีพพยาบาลนับเป็นศาสตร์ที่ทำงานเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ ในวิชาชีพ ดังนั้นจึงเป็นภาวะคุกคามที่ต้องรีบขจัดโดยเร็ว

การจัดภาวะคุกคามด้านสังคมต้องดำเนินการตั้งแต่การประชาสัมพันธ์ การแนะนำ การคัดเลือกผู้เข้าศึกษาตลอดจนการปลูกฝังทัศนคติขณะเรียน และต้องรวมถึงการพัฒนาระบบบริหารงานในโรงพยาบาลที่ต้องให้ความมั่นคงก้าวหน้าแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพพยาบาลด้วย

ภาวะคุกคามด้านคุณภาพบัณฑิต ผู้บริหารโรงพยาบาล ซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิต ได้มีความคิดเห็นว่าคุณภาพบัณฑิตในปัจจุบัน ยังไม่บรรลุความคาดหวังของผู้ใช้ กล่าวคือ บัณฑิตยังมีความต้องการ การฝึกฝนด้านความรู้ ทักษะทางสังคม และประการสำคัญก็คือ ความรัก ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ จากประเด็นดังกล่าว จะเห็นว่าระบบต่าง ๆ ต้องได้รับการพัฒนาอย่างครบวงจร ตั้งแต่การแนะนำก่อนเข้าศึกษา การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และการบริหารงาน ที่มีค่าตอบแทนและสวัสดิการที่จูงใจผู้อยู่ในวิชาชีพได้ การแนะนำให้ผู้เข้าศึกษา ให้อรรถรรวมชาติของวิชาชีพอย่างแท้จริง การคัดเลือกผู้เรียนที่มีทัศนคติที่ดี ต่อวิชาชีพ การเรียนการสอนที่ปลูกฝังความรู้ คุณธรรม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และการบริหารงาน ที่มีค่าตอบแทน สวัสดิการ ที่สามารถจูงใจ ผู้อยู่ในวิชาชีพ ให้ความรู้สึกมั่นคงในวิชาชีพได้ดังที่ เมย์ (May, 1991) และ เมนเดซ (Mendez, 1990) ได้ศึกษาไว้ว่า นักศึกษาพยาบาลและ นักศึกษาทั่วไป ต่างมีอุดมคติในการเลือกอาชีพของตนว่า ต้องมีความมั่นคง มีความเป็นผู้นำ และมีความมีเทคนิคเฉพาะวิชาชีพของตน

ด้านการสละสิทธิ์ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารพบว่ามีกรสละสิทธิ์ การย้ายโอนและการออกกลางคัน ของนักศึกษาปีที่ 1 ทุกปี ในอัตราร้อยละ 5 - 10 ทั้งนี้เนื่องจากในกระบวนการสอบคัดเลือกไม่มีการวัด ทัศนคติ และความถนัดในวิชาชีพ และยังพบว่านักศึกษาที่สอบเข้าโดยระบบโควตาที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพ ดีกว่านักศึกษาที่สอบเข้าโดยการดำเนินการของทบวงมหาวิทยาลัย ข้อค้นพบดังกล่าวนับเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่สนับสนุนให้มีการวัดทัศนคติและความถนัดในวิชาชีพในการคัดเลือกเข้าศึกษา สภาพปัญหาดังกล่าว เป็นภาวะคุกคามหนึ่งที่ต้องรีบแก้ไข เพราะมีผลกระทบต่อวิชาชีพ หลายด้านด้วยกัน กล่าวคือ การสละสิทธิ์ หรือการย้ายโอนคณะ ทำให้ต้องสูญเสียงบประมาณ ในการดำเนินการสอบขณะเดียวกันเป็นการแย่งโอกาสของผู้มีใจรักวิชาชีพในการเข้าศึกษา นอกจากนี้หากนักศึกษาเหล่านี้ต้องจำใจศึกษาอยู่ เพราะไม่มีโอกาสการเลือกทางอื่นจะยังเป็นภาวะของสถาบันในการหลอหลอมทัศนคติต่อวิชาชีพให้มากขึ้น

การแนะนำให้ผู้เข้าศึกษา ให้อรรถรรวมชาติของวิชาชีพอย่างแท้จริง การคัดเลือกผู้เรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ การเรียนการสอนที่ปลูกฝังความรู้ คุณธรรม ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ และการบริหารงาน ที่มีค่าตอบแทน สวัสดิการ ที่สามารถจูงใจ ผู้อยู่ในวิชาชีพ ให้ความรู้สึกมั่นคงในวิชาชีพได้ดังที่

เมย์ (May, 1991) และ เมนเดซ (Mendez, 1990) ได้ศึกษาไว้ว่า นักศึกษาพยาบาลและ นักศึกษาทั่วไป ต่างมี
 อุดมคติในการเลือกอาชีพของตนว่าต้องมีความมั่นคง มีความเป็นผู้นำและมีความมีเทคนิคเฉพาะวิชาชีพของตน
จุดแข็งของคณะพยาบาลศาสตร์ ประกอบด้วยจุดแข็งด้านบุคลากร การเงิน หลักสูตร ภาพ
 ลักษณ์ และคุณลักษณะขององค์กรตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านบุคลากร คณะพยาบาลศาสตร์มีความพร้อม ด้านบุคลากร ทั้งปริมาณ และคุณภาพ นั้น
 คือ มีปริมาณอาจารย์ ต่อนักศึกษา เป็นจำนวน 1 ต่อ 8 ขณะเดียวกันยังได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ในด้าน
 การพัฒนาบุคลากรอีกด้วย ส่วนด้านคุณภาพนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโท

ด้านหลักสูตร มีปรัชญาและวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตที่คล้ายคลึงกันทุกสถาบัน
 กล่าวคือ มุ่งผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพเพียบพร้อมในด้านวิชาการ สังคม คุณธรรม จริยธรรม และ
 ความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการบริหาร เป็นผู้ดำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมและศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม
 โดยผลิตให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการของสังคม ทั้งนี้ได้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายในการผลิต
 บุคลากร สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ในضمنแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ ๗ (พ.ศ.2535 -
 2539) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) (กองแผนงานสำนักงาน
 ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2535) ที่มีเป้าหมายหลักอยู่ 2 ประการ คือ เป้าหมายด้านปริมาณ ให้มีจำนวน
 พยาบาลวิชาชีพในปี พ.ศ.2544 ประมาณ 68,292 คน จึงจะเพียงพอกับความต้องการของประเทศและเป้า
 หมายด้านคุณภาพที่มุ่งเน้นให้พยาบาลมีความรู้ความสามารถ ที่จะให้บริการด้านสุขภาพได้อย่างมีคุณภาพสูง
 เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

การที่มีปรัชญาและวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตไปในแนวทางเดียวกัน และสอดคล้องกับ
 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคต จะทำให้คณะพยาบาลศาสตร์มีทิศทางและ
 เป้าหมายในการผลิตบัณฑิตที่ชัดเจน และตอบสนองความต้องการของประเทศ จึงเป็นจุดแข็งที่สามารถให้
 ความมั่นใจกับนักเรียนได้ว่า สาขาวิชาชีพพยาบาลจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ในการพัฒนาให้เป็นวิชาที่
 มีความมั่นคง ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป นอกจากนี้ นักเรียนกลุ่มเลือกและกลุ่มไม่เลือกศึกษาต่อสาขาวิชาชีพพยาบาล
 นักศึกษาพยาบาล ตลอดจนผู้บริหารและศิษย์เก่ามีความเห็นสอดคล้องกันว่า สาขาพยาบาลศาสตร์เป็นวิชาชีพ
 ที่ได้กุศลเพราะได้ช่วยชีวิตคน ขณะเดียวกันก็มีความรู้ความสามารถดูแลตนเองและครอบครัวในเรื่องสุขภาพ
 ได้ ซึ่งลักษณะเช่นนี้จะไม่พบในศาสตร์สาขาอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากศาสตร์ในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ
 ขณะเดียวกัน อำนวย จอมพงศ์ (2533) พบว่านักศึกษาพยาบาลส่วนหนึ่งเมื่อศึกษาไปแล้วจะชอบวิชาชีพมาก

ขึ้นเพราะเห็นประโยชน์ของวิชาชีพต่อตนเอง และครอบครัว นอกจากนี้ผู้บริหารยังได้กล่าวว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นมาตรฐานตามเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย มีการจัดโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับต่างประเทศในบางสถาบัน และมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับคณะอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัย

ด้านภาพลักษณ์ นักเรียนกลุ่มเลือกและกลุ่มไม่เลือกศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล และผู้บริหารมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สังคมให้การยอมรับว่าพยาบาลและวิชาชีพพยาบาลมีคุณค่าต่อสังคม ขณะเดียวกันนักเรียนกลุ่มเลือกศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล นักศึกษาพยาบาลและศิษย์เก่าคณะพยาบาลศาสตร์ได้มีความชื่นชมและศรัทธาในเครื่องแบบพยาบาลที่ขาวสะอาดและสง่างาม และเป็นสิ่งจูงใจให้เข้าศึกษาในวิชาชีพพยาบาล ดังนั้นภาพลักษณ์ที่ดีของเครื่องแบบและการเชื่อมั่นว่าสังคมยังให้การยอมรับในคุณค่าของพยาบาลและวิชาชีพพยาบาลจึงสามารถใช้เป็นจุดแข็งด้านหนึ่งของคณะพยาบาลศาสตร์ในการจูงใจผู้เข้าศึกษา ได้ดังทฤษฎีแรงจูงใจของบลัสเตน (Blustein 1988 - 345 - 375) ที่ได้กล่าวว่าการจูงใจในการเลือกอาชีพเกิดจากแรงจูงใจภายในได้แก่ความสนใจและค่านิยมส่วนตนร่วมกับแรงจูงใจภายนอก ได้แก่การตอบสนองความต้องการของสังคมนั่นเอง

ด้านการเงินและสิ่งอำนวยความสะดวก นักเรียนกลุ่มเลือกเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล และนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นว่า การเข้าศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาลจะมีโอกาสได้รับทุนการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับสภาพการเงินของคณะพยาบาลศาสตร์ที่ผู้บริหารกล่าวว่า ได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการตามโครงการเพิ่มการรับนักศึกษาและโครงการพัฒนาอาจารย์ และยังมีภาคเอกชนตลอดจนบุคคลทั่วไปให้การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักศึกษาพยาบาลอีกมากมาย นอกจากนี้โดยลักษณะขององค์กรคณะพยาบาลศาสตร์ที่เป็นคณะหนึ่งในมหาวิทยาลัย การได้รับการจัดสรรงบประมาณจากมหาวิทยาลัยย่อมเป็นไปอย่างเหมาะสมเท่าเทียมกับคณะอื่น ๆ จึงกล่าวได้ว่าสภาพการเงินมหาวิทยาลัยมีความพร้อมที่จะยกเป็นจุดแข็งของสถาบันได้เมื่อเทียบกับคณะอื่น ๆ และวิทยาลัยพยาบาลทั่วไป นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีความเห็นว่าคณะพยาบาลศาสตร์เป็นองค์กรอยู่ภายในมหาวิทยาลัย จึงมีสภาพที่โอ้อำ กว้างขวาง สวยงาม มีบรรยากาศของความเป็นวิชาการ มีอาคารเรียนที่เป็นมาตรฐาน มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการการศึกษา เช่น ห้องสมุดที่พร้อมสมบูรณ์ และในแผนการเพิ่มการผลิตและพัฒนาการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ได้รับการสนับสนุนงบประมาณด้านการสร้างอาคารเรียน และหอพักตลอดจนครุภัณฑ์ทางการศึกษาด้วย (กองแผนงาน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2536) ทั้งนี้ นักเรียนกลุ่มเลือกศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาล ยังได้มีความคิดเห็นว่าการเรียนพยาบาลได้รับความสะดวกเรื่องที่พักอาศัยขณะเรียน

ด้านคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา การกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาทุกสถาบันได้กำหนดไว้เป็นมาตรฐานแบบเดียวกัน แสดงถึงความจำเป็นของวิชาชีพที่ต้องมีการกำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาไว้เช่นนี้ จากมติที่ประชุมใหญ่การสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 1 (คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530) ได้กำหนดคุณสมบัติไว้เป็นมาตรฐานเดียวกันคือ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ (ไม่รับเทียบเท่า) ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 16 ปี สถานภาพโสด มีส่วนสูงไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร และมีน้ำหนักไม่น้อยกว่า 40 กิโลกรัมหรือมีส่วนสูงที่สัมพันธ์กับน้ำหนัก นอกจากนี้มีหลายสถาบันได้กำหนดคุณสมบัติผู้สมัครเฉพาะเพศหญิง ไม่รับนักศึกษาชาย การกำหนดส่วนสูงและน้ำหนักนั้น นักเรียนกลุ่มเลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล (ร้อยละ 15.1) นักเรียนกลุ่มไม่เลือก (ร้อยละ 15.0) เห็นว่าควรปรับปรุง ขณะที่นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 97.7) เห็นว่าเหมาะสมแล้ว ในเรื่องนี้ผู้บริหารโรงพยาบาล มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การกำหนดส่วนสูงและน้ำหนักยังมีความจำเป็นต่อลักษณะงานพยาบาล ที่ต้องการความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย ตลอดจนบุคลิกภาพที่ดี ดังนั้น การกำหนดคุณสมบัติเป็นมาตรฐานเดียวกันในเรื่อง คุณวุฒิ อายุ น้ำหนัก และส่วนสูง ดังกล่าวควรถือเป็นจุดแข็งของสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ เพราะเป็นเกณฑ์คัดสรรให้ได้ปัจจัยการนำเข้า (Input) บุคลากรที่มีสติปัญญาดี ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง บุคลิกภาพดี เหมาะสมกับวิชาชีพพยาบาลเป็นการรักษามาตรฐานและภาพลักษณ์ที่ดีของวิชาชีพไว้ จึงสมควรให้คงการกำหนดคุณสมบัติ ดังกล่าวไว้

จุดอ่อนของคณะพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์มีจุดอ่อน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ที่หนักและเครียด บรรยากาศซ้ำซากจำเจ การเรียนการสอนขาดการคิดวิเคราะห์ และการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ นอกจากนี้ยังมีจุดอ่อนในด้านภาพลักษณ์ของวิชาชีพ และการคัดเลือกผู้เข้าศึกษาด้วย

ด้านหลักสูตร นักเรียนกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล มีความคิดเห็นว่า การเรียนพยาบาลหนักและเครียด ขณะที่นักศึกษาพยาบาล ก็มีความคิดเห็นว่า หนักและเครียดเช่นกัน วิธีการเรียนการสอนไม่สนุก อาจารย์พยาบาลดู และเข้มงวดมากเกินไป สำหรับวิธีการเรียนการสอนนั้น ผู้บริหารและผู้นำองค์การวิชาชีพ ได้มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรได้รับการปรับปรุง โดยมุ่งเน้นการสอนให้รู้จักการคิดวิเคราะห์ และปลูกฝังความรัก ความภาคภูมิใจในวิชาชีพ โดยถือเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วน ที่ต้องรีบดำเนินการ เพราะการที่ผู้เรียน ไม่เกิดความรัก ความภูมิใจในวิชาชีพ จะทำให้เกิดผลกระทบทางลบ ที่ตามมามากมาย ดังเช่นกรณีศิษย์เก่าไม่มีความมั่นใจในการจูงใจผู้อื่น ให้เข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล ขณะเดียวกันก็ไม่เกิดการรวมพลังของศิษย์เก่า เพื่อร่วมกันพัฒนาวิชาชีพด้วย ยิ่งไปกว่านั้น การเรียนการสอนที่ไม่มุ่งเน้นให้เกิดการคิด

วิเคราะห์ ได้ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดไม่เป็น และส่งผลไปถึงการขาดความมั่นใจในการคิดด้วยตนเองขณะปฏิบัติงานในวิชาชีพ ยังผลให้เกิดภาพลักษณ์ของวิชาชีพที่เป็นรองสายแพทย์ตามมา ทำให้ผู้เรียนส่วนหนึ่ง ไม่ประทับใจในภาพลักษณ์ดังกล่าว จึงไม่สนใจเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาล

ด้านภาพลักษณ์ นักเรียนกลุ่มไม่เลือกศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาลมีความคิดเห็นสอดคล้องกับนักศึกษพยาบาลว่า การทำงานในโรงพยาบาล วิชาชีพพยาบาลยังเป็นรองสายแพทย์แสดงถึงภาพลักษณ์ของวิชาชีพที่ปรากฏต่อสังคมยังไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร ในเรื่องนี้ผู้บริหารและผู้นำน้องการวิชาชีพมีความเห็นว่าวิชาชีพพยาบาลมีภาพลักษณ์ของวิชาชีพที่ทำงานหนักและไม่อิสระ ต้องขึ้นอยู่กับแพทย์ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการกำหนดขอบเขตงานของพยาบาลยังไม่ชัดเจน ทำให้ลักษณะการทำงานของพยาบาลกว้างมากเกินไปจนขาดโอกาสในการแสดงบทบาทที่แท้จริงของตนให้สังคมทราบ และทำให้มองดูเหมือนงานพยาบาลเป็นงานที่ง่าย ซึ่งในเรื่องนี้ สิริยา สัมมาวาจ (2538 : 88) ได้กล่าวว่า การที่สังคมมองว่างานของวิชาชีพพยาบาลเป็นงานที่ง่าย ทำให้สังคมไม่ยอมรับในคุณค่าลักษณะวิชาชีพจึงไม่ดึงดูดใจให้ผู้เข้าศึกษามากนัก การสอบคัดเลือกจึงถูกเลือกไว้เป็นอันดับท้ายๆ ขณะเดียวกันหลาย ๆ คนได้มองการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนพยาบาลด้วยการชักจูงผู้หญิงกลุ่มเสี่ยงมาเรียนพยาบาลด้วย ในเรื่องเดียวกันนี้ ดารุณี จงอุดมการณ์ (2537 : 20) ได้แสดงความคิดเห็นสนับสนุนไว้ด้วยว่าภาพพจน์ของวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพไม่อิสระ ต้องรับผิดชอบสูง งานหนัก ขาดแรงจูงใจ ค่าตอบแทนไม่คุ้ม เสี่ยงต่อการติดโรค และช่วงเวลาการทำงานไม่เอื้ออำนวยต่อชีวิตครอบครัว ซึ่งในเรื่องนี้ สมจิต หนูเจริญกุล (2537 : 33) ได้กล่าวถึงภาพลักษณ์ของวิชาชีพการพยาบาลไว้ว่า การที่พยาบาลวิชาชีพไม่ทราบขอบเขตและเป้าหมายของวิชาชีพที่แท้จริงทำให้รับบทบาทหน้าที่หลายอย่างในโรงพยาบาล จึงไม่มีเวลาดูแลผู้ป่วยและครอบครัว ประชาชนจึงไม่ทราบในสิ่งที่ตนควรคาดหวังจากการพยาบาล นอกจากนี้ภาพพจน์ทางสื่อเช่น โทรทัศน์และหนังสือพิมพ์บางครั้งเป็นการทำลายภาพพจน์ของวิชาชีพไปโดยไม่ได้ตั้งใจด้วย ดังนั้น ภาพลักษณ์ของวิชาชีพเป็นสิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนา แก้ไขปรับปรุงโดยเร่งด่วน เพราะเป็นจุดอ่อนสำคัญที่เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนหันไปสนใจสาขาวิชาชีพอื่นมากกว่า

คณะพยาบาลศาสตร์ ยังไม่มีแผนกลยุทธ์ในการรับเข้าศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน แต่จากการศึกษาได้พบว่าในการปฏิบัตินั้น สถาบันต่าง ๆ ได้มีการดำเนินการในสิ่งที่จัดได้ว่าเป็นกลยุทธ์ในการรับเข้าศึกษา คือ การประชาสัมพันธ์ การแนะแนว การให้การศึกษา โดยยึดถือปรัชญาและวัตถุประสงค์ ในการผลิตบัณฑิต ตามแผนพัฒนาการศึกษา สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 และยึดถือมติที่ประชุม ในการสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษาแห่งชาติ ครั้ง

ที่ 1 พ.ศ. 2530 ในการคัดเลือกนักศึกษาพยาบาลการรับนักศึกษาพยาบาลโดยยึดแผนดังกล่าว ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นจุดแข็งของคณะพยาบาลศาสตร์เนื่องจากสภาพแวดล้อมปัจจัยภายนอกของการพยาบาลศาสตร์ได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ฉะนั้นการไม่มีแผนกลยุทธ์ในการรับเข้าศึกษาจึงเป็นข้อเสียเปรียบ ของคณะพยาบาลศาสตร์ที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการผลิตบัณฑิตจึงอาจไม่บรรลุผลตามความต้องการ ดังที่ ศรีวงศ์ สมิตร์ (2537) ได้กล่าวไว้ว่า หน้าที่ของผู้บริหารในการวางแผน จะต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และต้องพิจารณาชุดของการกระทำต่าง ๆ ตลอดจนวิเคราะห์คุณค่า และปริมาณของทรัพยากรที่จะใช้ในการกระทำนั้น ๆ ด้วย

คณะพยาบาลศาสตร์ส่วนใหญ่ได้มีแผนงานที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน คือแผนงานการแนะแนว แผนงานประชาสัมพันธ์ แผนงานให้ทุนการศึกษา ซึ่งแผนงานทั้ง 3 แผนงานไม่อาจกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จ เนื่องจากแผนงานดังกล่าวไม่ได้เกิดจากการวิเคราะห์สภาพปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายในของคณะพยาบาลศาสตร์อย่างครบถ้วน ผลสะท้อนที่เห็นชัดก็คือ การที่คณะพยาบาลศาสตร์ยังพบปัญหาการสละสิทธิ์ ปัญหาผู้เรียนผลการเรียนต่ำ และปัญหาอื่น ๆ อีกมากมายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

นอกจากนี้ การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะเพศหญิงและสถานภาพโสดนั้น นักเรียนกลุ่มเลือกศึกษาวิชาชีพพยาบาล (ร้อยละ 10.2) กลุ่มไม่เลือก (ร้อยละ 12.0) และนักศึกษาพยาบาล (ร้อยละ 23.2) มีความเห็นว่าควรปรับปรุงให้มีการรับนักศึกษาชายด้วย ซึ่งผู้บริหารทุกคนมีความเห็นว่า การมีพยาบาลชาย มากขึ้น ทำให้มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานทั้งในและนอกโรงพยาบาล ดังนั้นการกำหนดคุณสมบัติไว้เฉพาะเพศหญิง จึงถือว่าเป็นจุดอ่อนของคณะพยาบาลศาสตร์(บางสถาบัน) เพราะเป็นการจำกัดตนเอง ของสถาบันทำให้ไม่มีโอกาสคัดเลือกนักเรียนชาย (ซึ่งมีประชากรเท่ากับนักเรียนหญิงโดยประมาณ) ที่มีสติปัญญาดี ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง และมีใจรักเข้ามาช่วยพัฒนาวิชาชีพพยาบาลให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น นอกจากนี้การจำกัดสถานภาพโสดก็ถือเป็นจุดอ่อนที่ควรพิจารณาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากการจำกัดตนเองในการคัดเลือกผู้สมัครที่มีใจรักวิชาชีพเข้ามาสู่วิชาชีพพยาบาล

ยิ่งไปกว่านั้น การไม่ได้วัดทัศนคติต่อวิชาชีพ ของผู้เข้าศึกษา ย่อมเป็นจุดอ่อนที่อันตราย และควรรีบแก้ไขโดยเร็ว เพราะทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลถือเป็นภาวะวิกฤตในการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลในปัจจุบัน ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ดังที่ โคเลอร์ และ เอ็ดเวิร์ด (Kohler and Edwards , 1990) ได้กล่าวไว้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยในต่างประเทศ มีความเห็นว่าวิชาชีพพยาบาล เรียนยากเกินไป ค่าใช้จ่ายในการเรียนสูง แต่ผลตอบแทนน้อย สถานภาพทางสังคมเทียบกับวิชาอื่นไม่ได้ และเป็นอาชีพที่ไม่

มั่นคง ซึ่งความคิดเห็นเหล่านี้ มีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มไม่เลือกศึกษาวิชาชีพ พยาบาลในประเทศไทย ดังนั้น การคัดเลือกผู้มีใจรักในวิชาชีพ ให้เข้าศึกษาจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา วิชาชีพในทุก ๆ ด้าน ขณะเดียวกันจะสามารถขจัดปัญหาการสละสิทธิ์ การลาออก และการโอนย้ายคณะของ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ทำให้สูญเสียงบประมาณแผ่นดินอย่างมากในแต่ละปีด้วย

การแนะแนว นักศึกษามีความเห็นว่ ไม่รู้จักคณะพยาบาลศาสตร์จากการแนะแนว ประเด็น นี้ถือเป็นจุดอ่อน ในเรื่องการแนะแนวอีกประเด็นหนึ่ง ในภาวะที่มีการแข่งขันสูง ดังเช่นในสังคมปัจจุบัน จาก การศึกษาของคณะอนุกรรมการ ศึกษาสถานภาพ การศึกษาพยาบาล (2537) พบว่า นักศึกษาพยาบาลได้ทราบ ระเบียบการรับนักศึกษา จากคำบอกเล่ามากที่สุด รองลงมาคือ การแนะแนว การสอบถามจากสถาบันและจาก สื่อมวลชน ตามลำดับ โดยนักศึกษาไม่ทราบเรื่องกฎ ข้อบังคับ ของสถาบันการศึกษามาก่อนเลย จากผลการ ศึกษานี้ จึงเป็นสิ่งยืนยันว่า การแนะแนวการศึกษาแก่ผู้เข้าศึกษาควรได้รับการปรับปรุง โดยเร็ว

ด้านการเสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลนั้น ผู้วิจัยได้เสนอแผน งานไว้ 5 แผนงานด้วยกัน คือ แผนงานพัฒนาภาพลักษณ์วิชาชีพ แผนงานการแนะแนวการศึกษา แผนงาน พัฒนารูปแบบการรับเข้าศึกษา แผนงานพัฒนาการเรียนการสอน และแผนงานพัฒนาความก้าวหน้าและความ มั่นคงในวิชาชีพ ซึ่งแผนงานทุกแผนงานจะต้องได้รับความร่วมมือในการดำเนินงานจากผู้เกี่ยวข้องในการจัด การศึกษาสาขาวิชาชีพพยาบาลศาสตร์ทุกฝ่ายตลอดจนองค์กรวิชาชีพและผู้ใช้บัณฑิตด้วย จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ซึ่งในเรื่องนี้เคอร์ติส และเวสต์ (Curtis and West, 1992) ได้กล่าวไว้ว่าในประเทศ สหรัฐอเมริกาได้มีการศึกษาหลักสูตรการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลไว้เช่นกัน และมีแผนการรับเข้าศึกษาที่ ได้ รับการสนับสนุนเป็นพิเศษจากองค์กรและมูลนิธิในท้องถิ่น รวมทั้งวิทยาลัยชุมชนโดยการจัดหลักสูตรครึ่งเวลา (part time) เป็นเวลา 3 ปี สำหรับนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนที่มีคุณสมบัติตามที่หลักสูตรวิชาชีพพยาบาล กำหนด นอกจากนี้ยังมีบริการจัดหางานให้ทำ บริการทบทวนวิชาสำคัญก่อนเปิดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อจูงใจกลุ่ม เป้าหมายที่เป็นประชากรในท้องถิ่น และบุคลากรในโรงพยาบาลให้เข้าศึกษา ขณะเดียวกัน เรนนี่ (Renny , 1991) ยังได้กล่าวอีกว่าสมาคมต่าง ๆ ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้ร่วมกับวิทยาลัยชุมชนในการสนับสนุนเงิน ทุนแบบให้เปล่าแก่โครงการประชสัมพันธ์ โครงการแนะแนวการศึกษา รวมถึงการให้ทุนแก่นักศึกษาในการทำ กิจกรรมอื่นๆ เช่น การเรียนภาษา เป็นต้น

จะเห็นว่าหลักสูตรการรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลจะต้องอาศัยองค์กรภายนอกคณะพยาบาล ศาสตร์ในการสนับสนุนเป็นอย่างมาก ซึ่งการสนับสนุนเกิดจากความศรัทธาและยอมรับในวิชาชีพพยาบาลของ

สังคม ดังนั้นแผนงานทุกแผนงานที่ผู้วิจัยเสนอไว้จึงมีความสัมพันธ์กันทุกแผนงานและมีความจำเป็นต้องดำเนินการทุกแผนงานอย่างต่อเนื่องด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากลยุทธ์การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการนำแผนกลยุทธ์ไปใช้

(1) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ได้เสนอแผนงานจากการวิเคราะห์สภาพปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในของคณะพยาบาลศาสตร์ ตามความคิดของผู้บริหาร ความคิดของนักเรียน นักศึกษาพยาบาลตลอดจนความคิดเห็นของผู้น้องการวิชาชีพ ผู้บริหารโรงพยาบาลและศิษย์เก่าคณะพยาบาลศาสตร์เท่านั้น ยังมิได้วิเคราะห์สภาพจริงโดยละเอียด ดังนั้นก่อนนำแผนไปใช้ควรได้มีการวิเคราะห์สภาพปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในคณะพยาบาลศาสตร์เฉพาะสถาบันโดยละเอียดอีกครั้ง เนื่องจากแต่ละสถาบันย่อมมีความแตกต่างกันในด้านจุดแข็งและจุดอ่อนของสถาบัน

(2) ก่อนที่จะพัฒนาแผนกลยุทธ์ ผู้บริหารควรรนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในของสถาบันเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินโครงการต่าง ๆ ตามมา

(3) ในด้านการสร้างภาพลักษณ์วิชาชีพจะต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกสถาบันที่เกี่ยวข้อง คือองค์กรวิชาชีพ ผู้บริหารโรงพยาบาลและศิษย์เก่า ในการดำเนินแผนงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และจุดหมาย

(4) ควรมีการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนงานและโครงการที่ชัดเจน โดยกระจายความรับผิดชอบให้ทั่วถึงทุกฝ่าย ทั้งนี้เพื่อให้ทุกฝ่ายตระหนักในความสำคัญของการดำเนินแผนงานดังกล่าว

(5) ควรมีการประเมินสภาพปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในคณะพยาบาลศาสตร์เป็นระยะ ในการดำเนินแผนกลยุทธ์ ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงเร็ว

(6) ต้องมีการประเมินผลการดำเนินแผนงานทุกครั้ง ว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพียงใด ทั้งนี้เพื่อการปรับปรุงแก้ไข

(7) ควรจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องแผนกลยุทธ์การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลแก่ผู้เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้เพื่อการสร้าง ความเข้าใจที่ตรงกัน อันจะช่วยให้การดำเนินแผนกลยุทธ์มีความสอดคล้องกันและไม่ซ้ำซ้อน ในการดำเนินโครงการต่างๆ

2. ด้านการรับเข้าศึกษา

(1) คณะพยาบาลศาสตร์ทุกสถาบันควรร่วมมือกันจัดทำแบบวัดทัศนคติและ แบบวัดความ ถนัดต่อวิชาชีพโดยเร็ว เพื่อจะได้นำมาใช้ในการคัดเลือกผู้เข้าศึกษาต่อไป

(2) รูปแบบในการรับเข้าศึกษา นอกเหนือจากการรับด้วยระบบของทบวงมหาวิทยาลัย และระบบการรับตรงของมหาวิทยาลัยแล้ว ควรเพิ่มรูปแบบการรับด้วยการจัดทำโครงการพิเศษในการรับเข้า ศึกษา ดังเช่นโครงการส่งเสริมเยาวชนชนชั้นดีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่รับผู้เข้าศึกษาที่มีผลการเรียน 3.00 ขึ้นไป และมีใจรักวิชาชีพเข้าศึกษา โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้นตลอดหลักสูตร จะเป็นการจูงใจผู้เรียนที่ดี วิธีหนึ่ง

(3) การแนะแนว ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนและเป็นการแนะแนวเชิงรุก ดังได้กล่าว ไว้ในแผนงานแนะแนวการศึกษา นั่นคือคณะจะต้องกำหนดกิจกรรมในการแนะแนวให้ชัดเจน และเป็นฝ่าย รุกเข้าหากกลุ่มเป้าหมายเอง ทั้งนี้ไม่ควรจัดกิจกรรมการแนะแนวที่ยึดติดกับคณะอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัย ทุกครั้ง เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายต่างกัน นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้ศิษย์เก่าที่เป็นพยาบาลวิชาชีพมีบทบาทในการ เข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวด้วย จะทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถซักถามบรรยายกาศในการทำงานได้อย่าง ชัดเจน

3. ด้านการประชาสัมพันธ์

(1) ควรจัดให้มีทีมประชาสัมพันธ์ของคณะพยาบาลศาสตร์ ในการเผยแพร่ข่าวสารและ กิจกรรมภายในคณะพยาบาลศาสตร์ โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับนักศึกษาไปยังกลุ่มเป้าหมายและประชาชน ทั่วไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีและกระตุ้นความสนใจกลุ่มเป้าหมาย

(2) เอกสารการประชาสัมพันธ์ควรจัดทำรูปแบบให้สวยงาม ดึงดูดความสนใจ และแสดง ภาพลักษณ์ที่ดีของชีวิตนักศึกษาในสถาบัน จะเป็นการสร้างความประทับใจแก่กลุ่มเป้าหมายเพื่อการจูงใจได้

(3) ควรจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องแผนกลยุทธ์การรับเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลแก่ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อการสร้าง ความเข้าใจที่ตรงกัน อันจะช่วยให้การดำเนินแผนกลยุทธ์มีความสอดคล้องกันไม่ ซ้ำซ้อนในการดำเนินโครงการต่างๆ

(4) องค์การวิชาชีพควรดำเนินบทบาทอย่างเข้มแข็งในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของวิชาชีพ
พยาบาล กิจกรรมต่างๆควรมีการประชาสัมพันธ์ตลอดเวลา นอกจากนี้บทบาทของสภาการพยาบาลในการ
พัฒนาความก้าวหน้าและมั่นคงในวิชาชีพควรเป็นรูปธรรมชัดเจน จึงจะสามารถดึงดูดความสนใจเยาวชนรุ่น
ใหม่เข้าสู่วิชาชีพพยาบาลได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย